

УДК 911.3(477.86)

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-7391/2025-22-6>

Федоришин Т.М.,
аспірантка кафедри географії України
географічного факультету
Львівський національний університет імені Івана Франка
Tetiana.Fedoryshyn@lnu.edu.ua
ORCID: 0009-0001-6000-2521

ЗМІНИ ЧИСЕЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СИСТЕМИ РОЗСЕЛЕННЯ ПІВДЕННОСХІДНОЇ БОЙКІВЩИНИ (НА ПРИКЛАДІ ПЕРЕГІНСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ГРОМАДИ)

Стаття присвячена дослідженню динаміки чисельності населення та особливостей просторової організації розселення в Перегінській територіальній громаді Івано-Франківської області. Проаналізовано історико-географічні передумови формування мережі поселень в громаді, визначено найважливіші чинники змін чисельності населення, міграційних процесів та просторової диференціації рівня заселеності. Використано метод просторового аналізу, а також статистичний, картографічний, історико-географічний методи дослідження. Виявлено територіальну неоднорідність демографічної ситуації: значне скорочення населення у віддалених гірських селах, стабільне зростання в адміністративному центрі громади, а також внутрішні міграційні потоки, орієнтовані на більш розвинені населені пункти. Проаналізовано вплив природно-географічних умов на особливості розселення та загальну щільність населення. Встановлено тенденції, які можуть визначати демографічний розвиток громади в найближчі роки, зокрема це зростання частки населення адміністративного центру та ризики депопуляції малих сіл. Отримані результати доцільно використати у процесі підготовки документів стратегічного і просторового планування території Перегінської селищної громади, таких як концепція інтегрованого розвитку і комплексний план просторового розвитку, а також для розроблення заходів щодо поліпшення демографічної ситуації в громаді.

Ключові слова: населення, розселення, Перегінська селищна громада, демографічні процеси, просторова неоднорідність, міграція, депопуляція, Карпатський регіон.

Fedoryshyn T.M. Changes in Population Dynamics and Settlement Systems of Southeastern Boykivshchyna (on the example of the Perehinska settlement community)

The article is devoted to the study of population dynamics and the features of the spatial organization of settlement in the Perehinska territorial community of Ivano-Frankivsk region. The historical and geographical prerequisites for the formation of the settlement network in the community are analyzed, and the most important factors influencing population changes, migration processes, and the spatial differentiation of settlement density are identified. The research employs spatial analysis methods, as well as statistical, cartographic, and historical-geographical approaches. The study reveals territorial heterogeneity in the demographic situation: significant population decline in remote mountain villages, stable growth in the administrative center of the community, and internal migration flows directed toward more developed settlements. The influence of natural and geographical conditions on settlement patterns and overall population density is analyzed. Trends that may shape the community's demographic development in the coming years are identified, including the growing share of the administrative center's population and the risks of depopulation in small villages. The results obtained are advisable to use in the preparation of strategic and spatial planning documents for the Perehinska settlement community, such as the integrated development concept and the comprehensive spatial development plan, as well as for developing measures to improve the demographic situation in the community.

Key words: population, settlement, Perehinska settlement community, demographic processes, spatial heterogeneity, migration, depopulation, Carpathian region.

Актуальність дослідження демографічного потенціалу на локальному рівні зростає через соціально-економічні трансформації в Україні, в тому числі у зв'язку з російською агресією та воєнним станом, та адміністративно-територіальну реформу. Основними питаннями, що потребують вивчення, є процеси формування населення, їхній вплив на економічну активність населення, на соціальні відносини та інші аспекти життєдіяльності, які постійно змінюються на національному та локальному рівнях.

Метою статті є аналіз демографічних показників, специфіки розселення та виявлення основних факторів, що впливають на динаміку населення Перегінської територіальної громади. Результати дослідження можуть бути корисними для формування стратегій просторового розвитку гірських територій та розроблення заходів щодо підвищення показників якості життя населення.

Аналіз попередніх публікацій. Станом на сьогодні є чимало праць, присвячених дослідженню географічних, етнографічних, історичних та економічних аспектів розвитку гірських територій Українських Карпат, але власне демографічні процеси на локальному рівні висвітлено недостатньо. Деякі публікації містять дані про відмінності в показниках відтворення населення в Українських Карпатах, розподіл його за соціальним станом, трудові ресурси та міграційні переміщення, зокрема це праці В. Євдокименка і В. Джамана.

Грунтовні дослідження окремих аспектів формування населення Карпатського регіону здійснили такі автори як Паньків Н. (2003), Сливка Р. (2002), Депутат М. (2012), Дністрянський М. та Чайка І. (2023), праці яких використано для загальної географічної оцінки демографічної ситуації в межах Перегінської громади. Їхньою особливістю є аналіз населення на локальному рівні. Важливою для дослідження працею, в якій частково проаналізовано процеси, що безпосередньо пов'язані з населенням громади та формуванням сучасного адміністративно-територіального устрою, є історико-публіцистична праця Р. Левицького «Ясень» (2005). Окрім того, окремі аспекти історичних передумов формування сучасної демографічної ситуації в Карпатському регіоні розглянуто в публікаціях

М. Литвин (2017), О. Малярчука (2016), М. Дністрянського (2023), а також у статті Р. Лозинського і В. Зубика (2022), присвяченій трансформаціям мережі сільських поселень у Карпатському регіоні України в останні десятиліття. Ці роботи допомогли сформуванню загальної картини розвитку системи розселення та населення у Перегінській громаді, водночас вони підкреслили потребу в ґрунтовніших локальних дослідженнях населення Карпатського регіону.

Матеріали і методи. У дослідженні використано комплексний підхід до аналізу демографічних і просторових процесів у межах Перегінської селищної громади. Основою дослідження стали дані з офіційної статистики, включаючи результати переписів населення за 1959, 1970, 1979, 1989, 1999 та 2001 рр., а також актуалізовані показники поточної статистики станом на 01.01.2022 р. Важливо зазначити, що після початку повномасштабної російської агресії офіційні демографічні дані не оприлюднюються, хоча очевидно, що чисельність населення громади за цей період суттєво зменшилася. Додатково використано архівні документи та звіти місцевих органів влади, які містять інформацію про соціально-економічний стан громади. Для глибшого розуміння проблеми залучено наукові публікації, в яких здійснено аналіз демографічних процесів, міграційні явища та специфіку розселення в Карпатському регіоні.

Методологія дослідження ґрунтується на декількох підходах. Статистичний аналіз дозволив оцінити динаміку чисельності населення громади, розрахувати відносні показники його приросту чи зменшення. Використання картографічного методу забезпечило наочну візуалізацію та виявило просторові особливості розселення населення громади з урахуванням природно-географічних умов. Це дозволило провести детальний демографічний аналіз досліджуваної території, визначити її основні риси та виявити характерні особливості. Крім того, застосований підхід дав змогу глибше оцінити демографічний стан Перегінської громади, що дозволило визначити основні проблеми та перспективні напрями її розвитку.

Викладення основного матеріалу. Структурні зміни у системах розселення, демографічних показниках і поселенських мережах, які

вже відбулися й тривають, нині значною мірою спрямовуються процесами децентралізації — ключовим чинником регіонального розвитку (Салій, 2023). Одним із проявів цих процесів стало утворення Перегінської територіальної громади 1 грудня 2020 р. До її складу увійшли населені пункти Перегінської селищної ради (с-ще. Перегінське, с. Закерничне) та п'яти сільських рад, зокрема: Красненської (с. Красне), Небилівської (с. Ловаги, с. Небилів та с. Слобода Небилівська), Осмолодської (с. Осмолода, с. Гриньків та с. Кузьминець), Сливківської (с. Сливки) та Ясенської (с. Ясень, с. Лази, с. Турівка, с. Погар та с. Черепина). За попереднім адміністративно-територіальним устроєм ці поселення належали до ліквідованого у процесі реформи Рожнятівського району.

Сучасна Перегінська селищна громада розташована в межах Івано-Франківської області, на південному сході історико-етнографічного регіону Бойківщина. Вона входить до складу Калуського району та займає площу 660,446 км², що перевищує половину території колишнього Рожнятівського району. Громада характеризується своєю унікальною природою: тут поєднуються гірський та передгірський рельєф, річкові долини та значні лісові масиви, які історично визначали спосіб життя місцевого населення. Клімат помірно континентальний, із прохолодним літом та сніжною зимою, що сприяло розвитку скотарства, лісопромислів і рільництва як основних традиційних занять бойків. Значну роль у господарстві відігравали також ремесла, а в останні десятиліття — заробітчання та туризм («Перегінська територіальна громада», 2024).

Історія заселення територій у підпорядкуванні громади починається з її сучасного адміністративного центру — с-ща Перегінське, першу письмову згадку про яке було віднайдено в грамоті князя Льва Даниловича від 1292 р. Надалі утворення нових населених пунктів здебільшого відбувалося на основі волоського права, яке головно спричинило масову колонізацію Передкарпаття у XV–XVII ст. та ведення господарства «на сирому корені», з тимчасовим звільненням населення від феодалних повинностей. Саме так засновано села Красне у 1450 р., Небилів, Слобода Небилівська, Ловаги — у 1546 р., Сливки — близько 1418 р. та Ясень — у 1597 р. навколо

економічно розвиненого селища Перегінське (Купчинський, 1996; Левицький, 2005).

З початком XIX ст. населення краю почало зростати завдяки розвитку лісозаготівельного господарства, яке приваблювало не лише місцевих жителів, а й заробітчан. Саме в цей період, поступово заглиблюючись в лісові території, розросталися наявні населені пункти, утворюючи хутори Закерничне, Погар, Турівка, Черепина, Ангелів, Підлюте, Лази, Гриньків, Пасічний і Кузьминець, а також виникає нове поселення лісорубів — Осмолода (Левицький, 2005, с. 11).

На території громади тривалий період не було міських поселень, лише в період, коли існував СРСР, Перегінське отримало статус селище міського типу, жителів яких до 2023 р. відносили до міського населення. У період з 1940 по 1963 рр. Перегінське було районним центром. Зараз Перегінська громада є однією з найбільших громад в Галичині, де живе виключно сільське населення («І», 2005).

Більшості давні хуторів і поселень після 1940-х років вдалось зберегти демографічний потенціал та стати селами. Однак хутір Ангелів, заснований близько 1812 р. навколо мануфактури виплавки залізної руди її працівниками (переважно з селища Перегінське), занепав ще в 1939 р. Причиною стали радянські репресії, знищення нерухомого майна інженерів та гірників і їхня вимушена міграція до Німеччини («Історія Перегінська», 2016). Ці, та багато інших видів примусових насильницьких спроб регуляції кількості та складу населення, також зробили значний негативний внесок у темпи та масштаби розвитку демографічного потенціалу досліджуваної території.

Аналіз демографічної динаміки в межах громади відображає окреслені історико-географічні передумови її розвитку, а також актуальну тенденцію до скорочення чисельності населення в гірських територіях (Дністрянський & Чайка, 2023). Цю тезу підтверджують зібрані дані щодо кількості населення Перегінської територіальної громади, отримані з наявних офіційних статистичних даних за 1959–2022 рр. (дод. А). Показники демонструють значний приріст населення з 19,9 тис. осіб до 24,6 тис. осіб за 1959 – 1999 рр., тобто на 23,9 % за сорок років, що є типовим для Карпатського регіону в цей період (рис. 1).

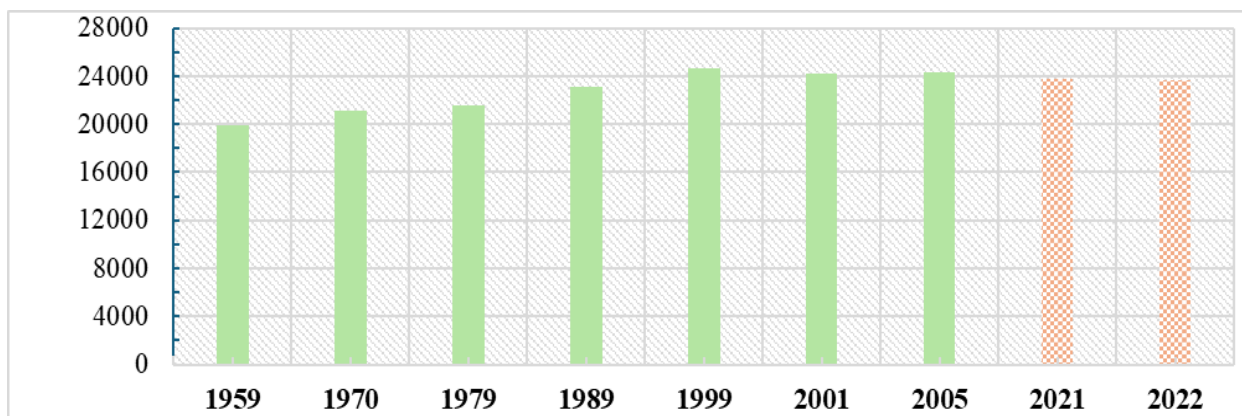

Рис. 1. Динаміка чисельності населення Перегінської громади в 1959–2022 рр.

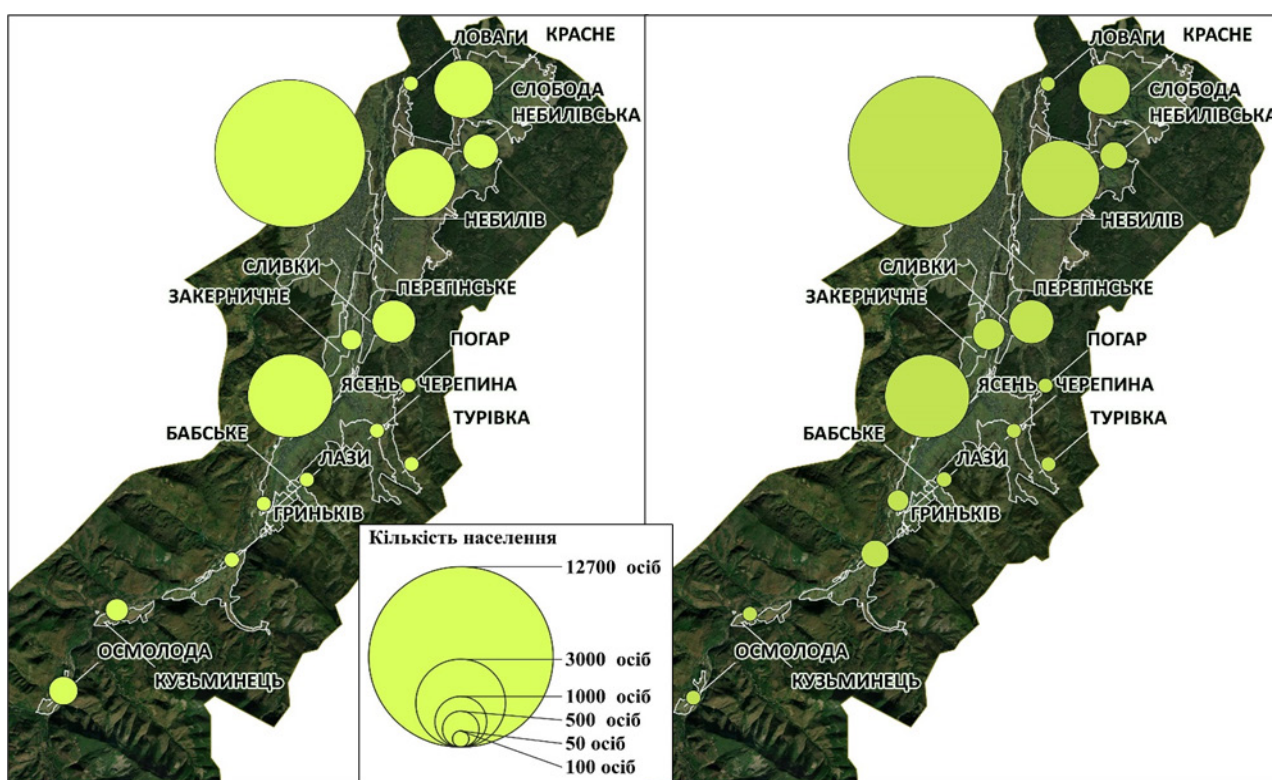

Рис. 2. Чисельність населення Перегінської громади та його територіальний розподіл у а) 1959 р., б) 1989 р.

Подібні тенденції спостерігалися і на рівні Івано-Франківської області загалом: протягом 1959–1999 рр. чисельність її населення збільшилася з 1094,6 тис. до 1460,6 тис. осіб, що становить близько 33,5 %. Це свідчить про загальнорегіональні процеси приросту населення у другій половині XX ст., характерні як для окремих громад, так і для області в цілому (Паньків, 2003).

Як зазначає Паньків Н. (2003), основними чинниками демографічного зростання

в гірських районах були високий природний приріст, збереження традицій багатодітності у сім'ях, а також відносно високий рівень життя населення (с. 60). Переписи населення засвідчують, що впродовж 1959–1989 рр., окрім зростання кількості мешканців, у громаді відбулися суттєві зміни у системі розселення, зумовлені процесами внутрішньої міграції (рис. 2).

Упродовж цих 30-ти років населення села Кузьминець скоротилося на понад 73%,

а депопуляція сусіднього, найвисокогірнішого в громаді села Осмолода досягла рекордного показника – 84%. Сумарно за цей період населені пункти втратили 486 осіб. Водночас у наближених селах Гриньків і Лази спостерігалося зростання населення на 290 та 192 особи відповідно. Подібна тенденція характерна для Ясеня та Небилова, де приріст населення та розширення відбувалися переважно за рахунок міграції жителів із сусідніх малих сіл. Такий рух пояснюється потребою проживати ближче до розвиненої інфраструктури. Він змінював частки населених пунктів у загальній демографічній структурі громади, але не мав значного впливу на загальну динаміку зростання чисельності населення в цей період. Як зазначалося раніше, основним чинником демографічного зростання залишався природний приріст.

Однак, після 1999 р. розпочалася уповільнена (відносно попередніх зростань), але стійка тенденція до скорочення чисельності населення, що обумовлено поступовим зниженням демографічних показників у всіх населених пунктах громади. Ця динаміка свідчить, що в зазначений період відтік населення з периферійних і менш розвинених сіл і селищ

до більш розвинених населених пунктів або адміністративного центру трансформувався у зовнішні міграції за межі громади. Як зазначає Люклян І. Б. в проєкті «Стратегія розвитку Перегінської територіальної громади до 2027 року» (2021), ключовими чинниками демографічного скорочення у громаді, окрім інтенсивних міграційних процесів, є тенденція до зниження загального рівня народжуваності та природне скорочення населення (с. 22). Саме ці фактори зумовили поступове зменшення чисельності мешканців громади до позначки нижче 23,6 тис. осіб у 2022 р. Водночас такі демографічні зміни призвели до нових трансформацій у структурі її населення та його територіальному розподілі (рис. 3).

Дані за 2022 р. наочно демонструють збереження тенденції до повільного скорочення чисельності населення в малих селах громади. Ця проблема є актуальною для більшості з них з 1970 р., винятком залишається лише раніше згадана різка депопуляція її найвище розташованих населених пунктів – Осмолоди та Кузьминця (дод. А). Зважаючи на це, початком сучасного етапу прогресуючої депопуляції можна вважати період з 1999 р., адже

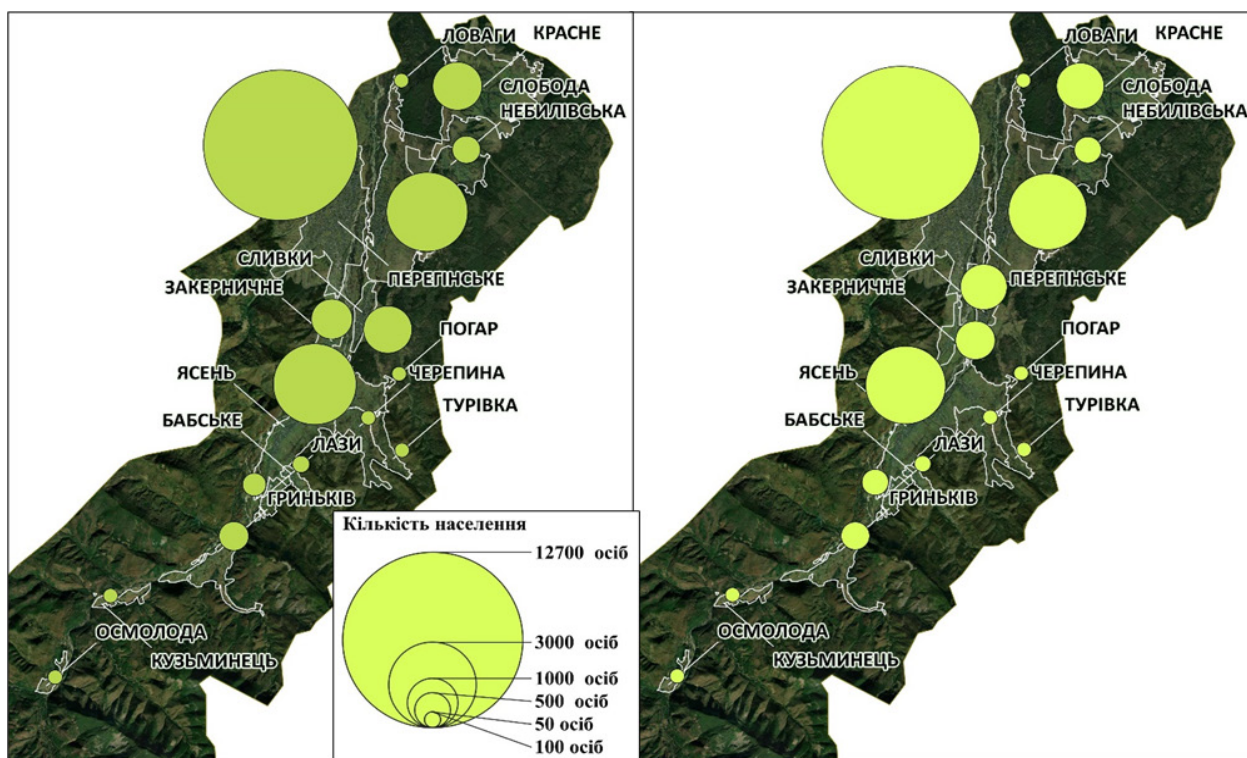

Рис. 3. Чисельність населення Перегінської громади та його територіальний розподіл у а) 2001 р., б) 2022 р.

скорочення кількості населення, яке триває і досі, для більшості починається саме в цей період (рис. 4).

Ці населені пункти, розташовані в гірських і лісистих районах з обмеженою інфраструктурою, на даний час практично позбавлені перспектив на демографічне відродження без суттєвих інвестицій у розвиток та створення нових економічних можливостей. Під впливом раніше згаданих чинників деякі віддалені села опинилися на межі зникнення, оскільки з 1970 р. в них майже не спостерігалось значної позитивної демографічної динаміки. Наприклад, у селі Погар станом на 2022 р. залишилося лише 6 мешканців, тоді як у 1989 р. їх налічувалося 25. Аналогічна тенденція спостерігається в с. Ловаги, де з 1989 по 2022 рр. чисельність жителів зменшилася майже вдвічі. Варто звернути увагу на те, що у відображенні динаміки за 1970 р. для цього населеного пункту зафіксоване нульове значення, що не є достовірним (див. рис. 4). Така аномалія зумовлена відсутністю статистичних даних про село за цей часовий період, його населення у цей рік перепису приєднали до с. Погар.

Не менш важливим є і транспортно-географічне положення окремих сіл громади. Той факт, що річка Лімниця відмежовує с. Закерничне та с-ще Перегінське від решти населених пунктів, робить сусіднє с. Небилів другим за масштабами ядром притягання населення

завдяки доброму транспортному сполученню із адміністративним центром (рис. 2). Це стало причиною перманентного скорочення кількості мешканців с. Красне, яке у масштабі громади можна класифікувати як велике (рис. 5).

Рисунок також демонструє, що значним є скорочення кількості жителів у решті сільських населених пунктах громади. Динаміка в них є відмінною від раніше згаданих малочисельних сіл за рахунок їх вигіднішого розташування ближче до адміністративного центру і, відповідно, зростанню населення через внутрішні міграційні процеси. Саме це призвело до відтермінування початку відтоку населення приблизно на шість років (рис. 6).

Така динаміка демонструє початок затяжної демографічної стагнації для громади, адже, попри різні періоди скорочення населення в окремих населених пунктах, цей процес охоплює їх всіх. Не став винятком і адміністративний центр – с-ще Перегінське, де також спостерігається зменшення чисельності жителів з 1999 р. (рис. 7).

Така динаміка демонструє закономірну тенденцію до зростання частки населення адміністративного центру завдяки внутрішній міграції. Саме цей фактор відіграв ключову роль у збереженні чисельності жителів Перегінська. У 2022 році їхня частка у загальній демографічній структурі громади досягла максимального зафіксованого рівня – 54% (рис. 8).

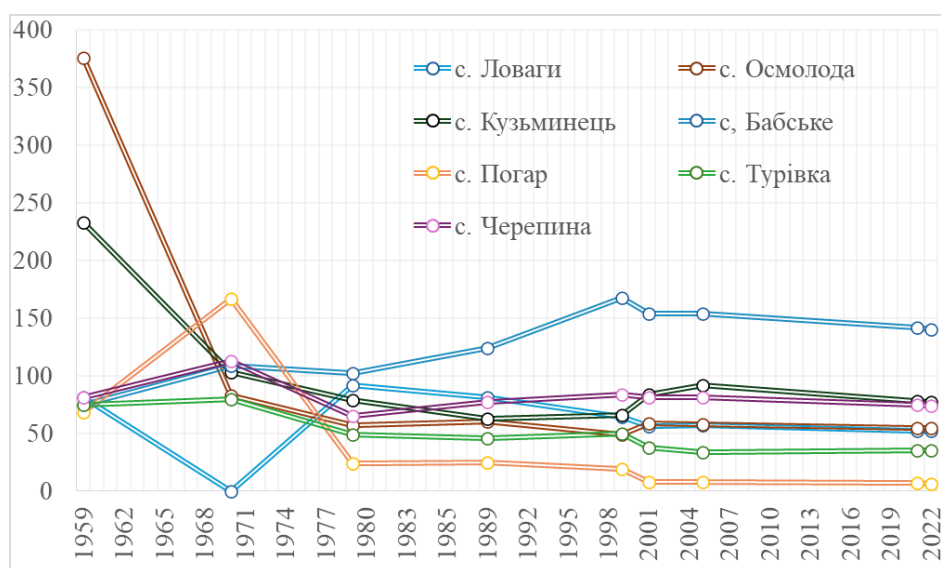

Рис. 4. Динаміка чисельності населення сіл Перегінської територіальної громади з населенням до 200 осіб за 1959–2022 рр.

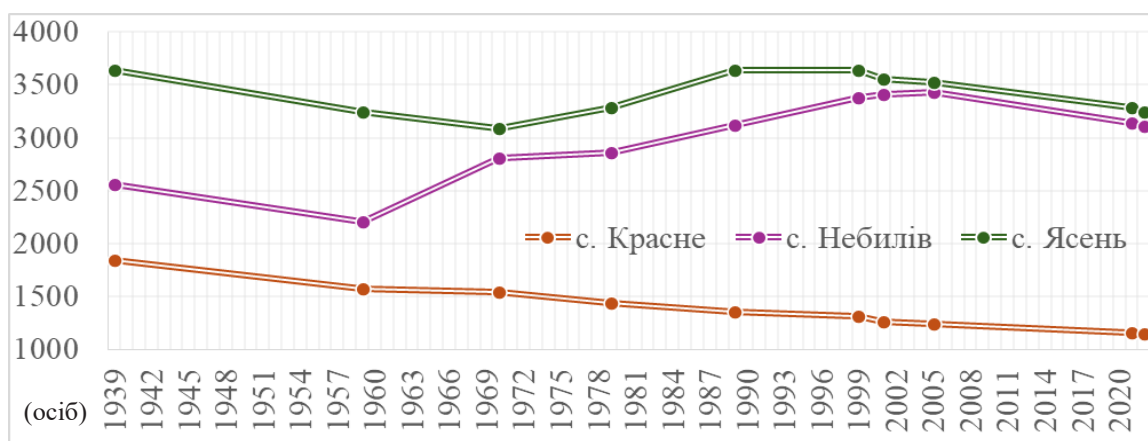

Рис. 5. Динаміка зміни чисельності населення сільських населених пунктів Перегінської громади з населенням понад 1000 осіб

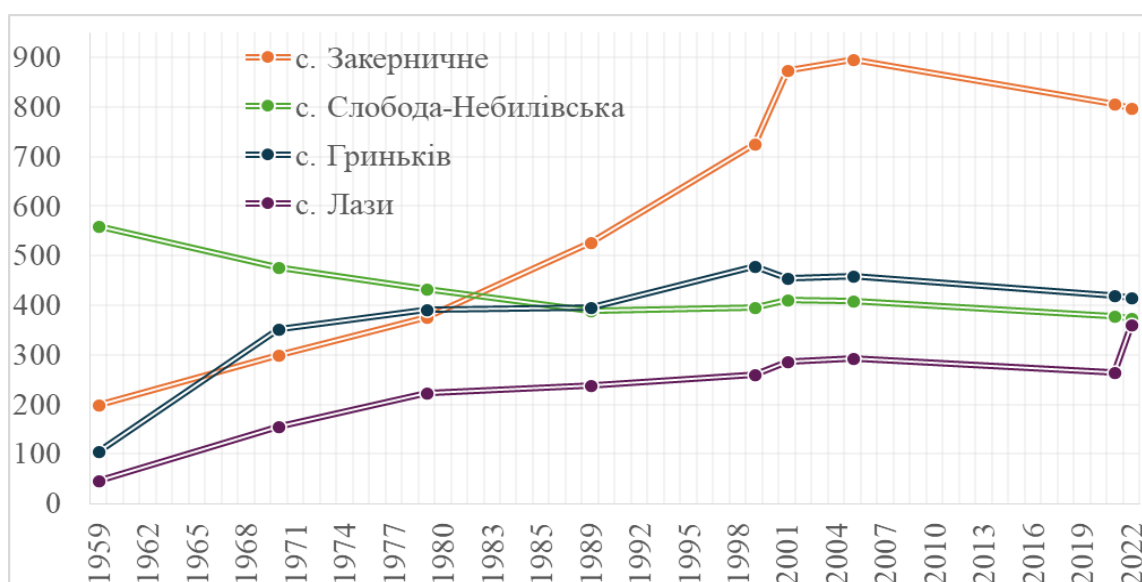

Рис. 6. Динаміка чисельності населення сіл Перегінської територіальної громади з населенням від 200 до 1000 осіб за 1959–2022 рр.

Ця диспропорція пояснюється декількома факторами. По-перше, Перегінське є адміністративним, економічним і культурним центром громади, що приваблює людей з інших, менших сіл. По-друге, більш розвинена інфраструктура, наявність масштабніших освітніх, медичних та інших соціальних установ робить селище привабливішим для постійного проживання. Третій важливий фактор – кращі можливості для працевлаштування у самому селищі та його околицях, що сприяє збереженню і навіть припливу населення в періоди, коли інші населені пункти

громади демонструють тенденції до депопуляції (Дністрянський & Чайка, 2023).

Рис. 8 також демонструє скорочення кількості середніх сіл у Перегінській територіальній громаді впродовж 1959–2022 рр. Це зумовлено кількома чинниками: по-перше, частина населених пунктів, зокрема с. Сливки, до 2022 р. перейшла до категорії великих завдяки зростанню чисельності населення; по-друге, інші, як-от с. Слобода Небилівська, зазнали демографічного спаду і в подальшому були класифіковані як малі. Загалом така динаміка вказує на посилення демографічної поляризації: великі

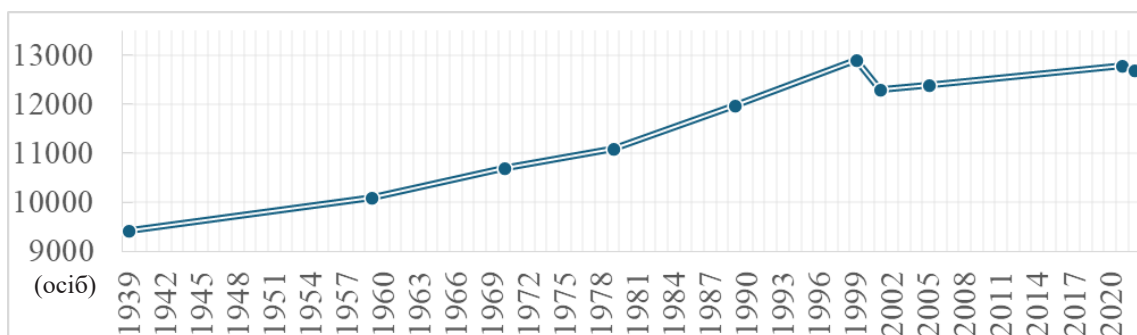

Рис. 7. Динаміка чисельності населення селища Перегінське за 1970 – 2022 рр.

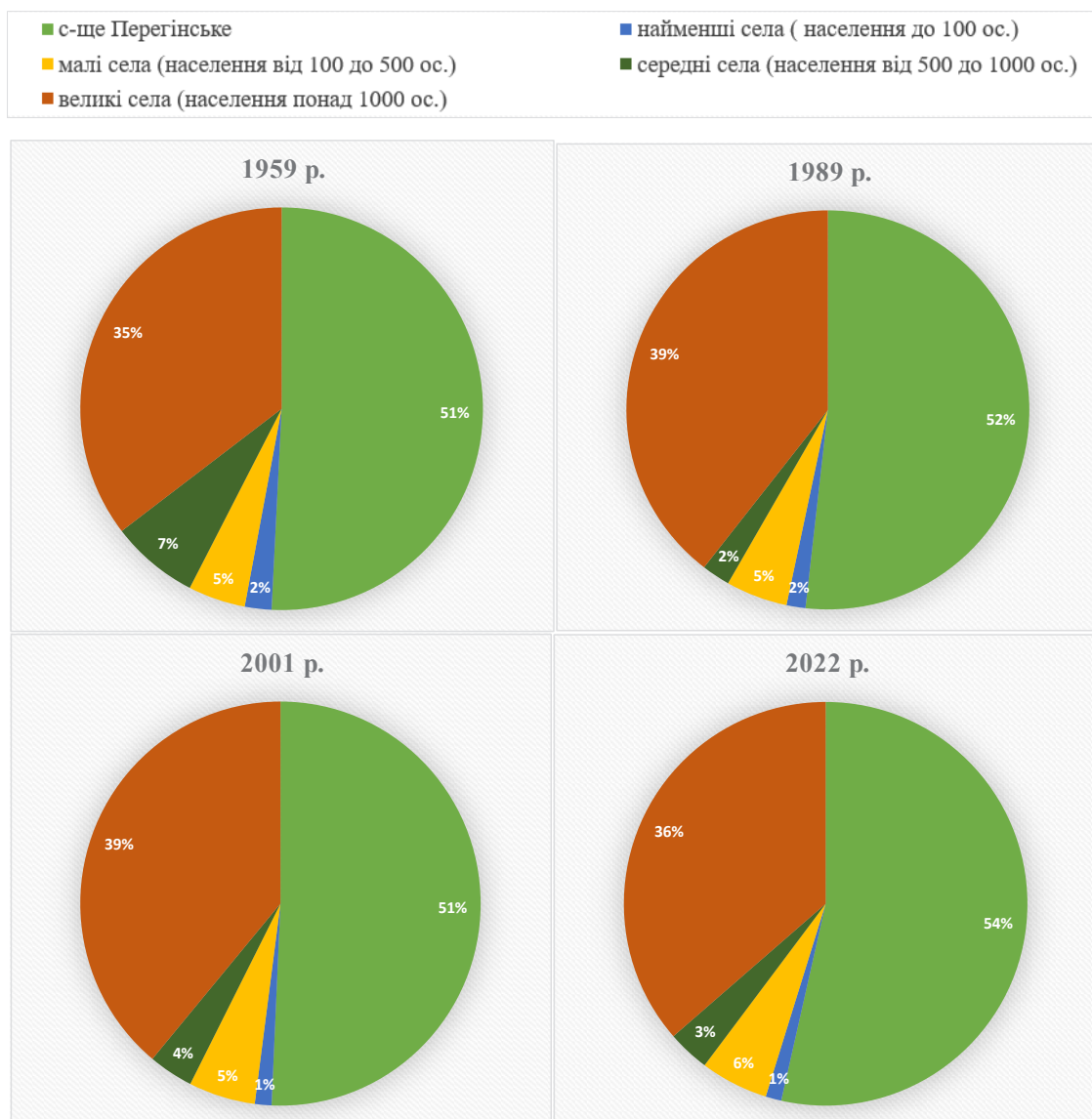

Рис. 8. Зміна частки адміністративного центру в демографічній структурі громади

села демонструють тенденцію до збереження населення, тоді як малі — до подальшого скорочення.

Попри здебільшого позитивну динаміку адміністративного центру, з наявних даних помітно, що с-ще Перегінське також перебуває під загрозою демографічної стагнації. Зафіксоване зменшення чисельності населення у 2021–2022 рр., а також масові міграції, спричинені військовими діями Росії на території України, створюють додаткові ризики для подальшого розвитку соціально-економічної структури громади.

Динаміка розвитку адміністративного центру є ключовим фактором, який впливає на розвиток і характер розселення сусідніх сіл. Зокрема, завдяки розростанню с-ща Перегінське та активній розбудові в бік с. Закерничне, в ньому відбулось значне збільшення чисельності населення та забудова в зустрічному напрямку, що також підтверджують історичні супутникові знімки (рис. 9).

Вони свідчать про те, що масова забудова відбувалася до 2005 р., що співвідноситься з даними перепису населення, під час якого було зафіксовано максимальну чисельність

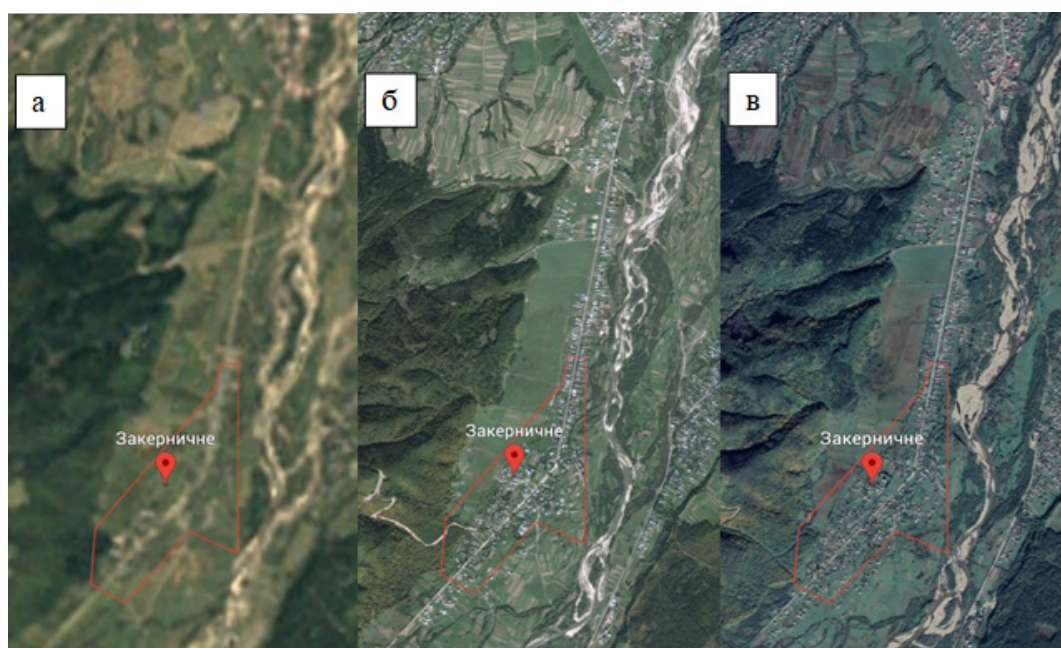

Рис. 9. Фрагменти супутникових знімків території села Закерничне а)1985, б) 2005 та в)2021 рр. (Google Earth, 2024)

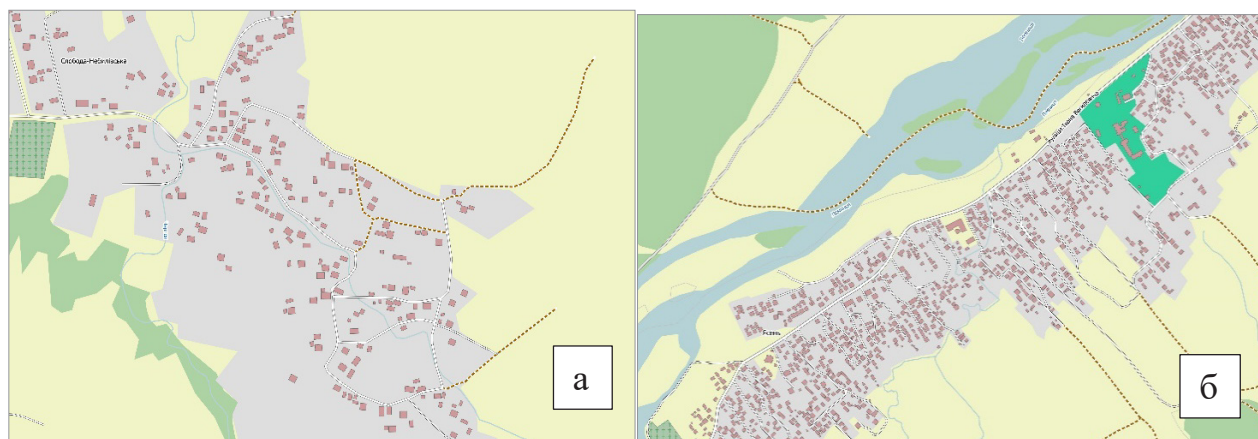

Рис. 10. Приклади а) безсистемно розсіяної (с. Слобода Небилівська) та б) ланцюгово-розгалуженої (с. Ясень) просторових форм поселень Перегінської громади

с. Закерничного (рис. 6). Якщо економічний розвиток і демографічне розширення селища Перегінське триватимуть, це може призвести до поступового об'єднання цього села з адміністративним центром.

З попереднього аналізу зрозуміло, що ключовим чинником у формуванні системи розселення у громаді є не лише динаміка демографічних показників, а й її географічне розташування. Сучасна територія Перегінської селищної громади охоплює Карпатське передгір'я та гірську частину Карпат, в басейні раніше згаданої річки Лімниця. Складність рельєфу території обмежує можливості просторового розселення й економічного розвитку порівняно з рівнинними територіями. Саме ландшафтні умови Горган впливають на формування показників загальної щільності населення у 36 осіб на 1 км², що є відносно низьким у порівнянні з ліквідованим Рожнятівським районом (55 осіб на км²) та середнім значенням для Івано-Франківської області – 98 осіб на км² (Калуська районна рада, 2025). Основним фактором, який впливає на таку значну різницю, є те, що 84% території (55 497,4 га) зайняті лісами. Попри таку відмінність, ці показники є цілком типовими для гірських територій Українських Карпат.

Загалом просторові форми організації населення в межах громади є досить різноманітними та поєднують елементи ланцюгових, скупчених, дворядних та інших форм забудови (рис. 10).

Деякі поселення громади (наприклад Ясень та Сливки) мають характерну для Бойківщини ланцюгову просторову форму організації (Дністрянський & Чайка, 2023). Це тип розташування, де будівлі розміщуються вздовж дороги,

що проходить паралельно до русла річки (рис. 10, б). Така форма допомагає максимізувати доступ до водних ресурсів і забезпечує компактну організацію будівель. Також у громаді спостерігається дворядна форма забудови. У таких поселеннях фасади будинків розташовані по два боки дороги, але не симетрично, а в одному напрямку. Це забезпечує ефективне використання дорожньої інфраструктури.

В іншій частині громади можна побачити безсистемну форму поселення (село Слобода Небилівська). У ній будівлі розташовані нерівномірно, без чіткої структури чи упорядкованих ліній (рис. 10, а). Це типово для невеликих поселень, де житлові зони складаються з основних масивів або груп садиб, що забезпечує більше пристосування до складного рельєфу.

Адміністративний центр громади, с-ще Перегінське, демонструє комбіновану систему розселення, яка поєднує елементи вуличної забудови та більш компактні квартали з окремими віддаленими садибами. Ця структура частково відображає сучасні тенденції в забудові, коли компактні житлові масиви організовані навколо центральних вулиць та громадських об'єктів, але зберігаються й окремі, менш систематизовані групи будівель. Така форма є характерною для міських поселень у гірській місцевості Карпат, що надає більш урбаністичної структури, але все ще враховує природні особливості рельєфу (рис. 11).

Висновки. Дослідження демографічних процесів у Перегінській територіальній громаді продемонструвало суттєву територіальну неоднорідність. Протягом другої половини XX – початку XXI ст. чисельність населення

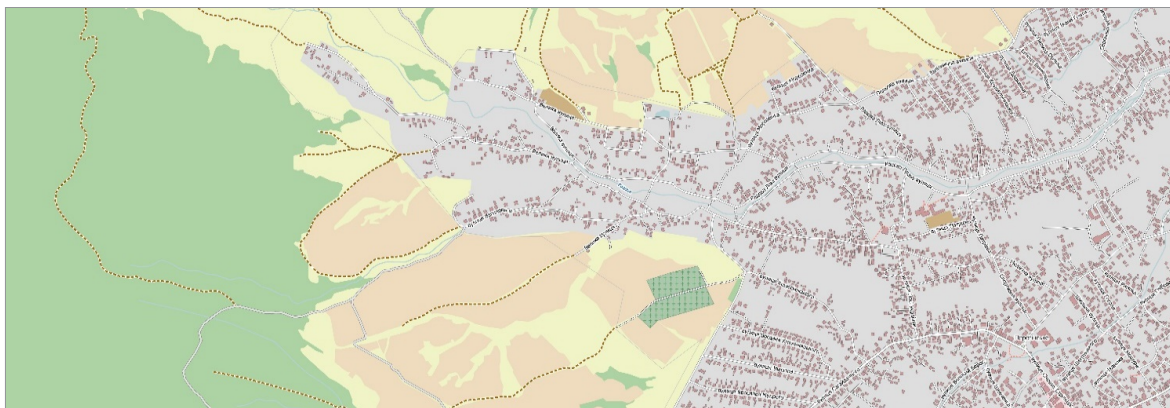

Рис. 11. Фрагмент комбінованої просторової форми розселення селища Перегінське

зазнала змін під впливом соціально-економічних факторів, міграційних процесів і природних умов. Встановлено, що збереження населення відбувається переважно в адміністративному центрі – селищі Перегінське, тоді як більшість малих гірських сіл демонструє стійку депопуляцію. Основними чинниками цих процесів є негативний природний приріст, міграційний відтік та просторові обмеження, пов'язані з природно-географічними умовами. Адміністративно-територіальна реформа та децентралізація частково вплинули на демографічні тенденції, проте без додаткових заходів щодо розвитку інфраструктури та підтримки трудових ресурсів ризику депопуляції зростатимуть. Отримані результати є основою для стратегічного планування просторового розвитку громади, а подальші дослідження повинні враховувати сучасні кризові фактори, зокрема військові дії на сході України, що можуть суттєво змінити демографічну динаміку держави і регіону.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Депутат, М. (2012). Особливості демографічної ситуації у гірських районах Івано-Франківської області. *Науковий вісник Чернівецького університету. Серія «Географія»*, (633-634), 84–87. [Deputat, M. (2012). Features of the demographic and geographical situation in the mountainous areas of the Ivano-Frankivsk region. *Scientific Bulletin of Chernivtsi University. Series "Geography"*, (633-634), 84–87. (in Ukrainian)].
2. Державна служба статистики України. Чисельність наявного населення України. Взято з <https://www.ukrstat.gov.ua/>. [State Statistics Service of Ukraine. (n.d.). The population of Ukraine. (in Ukrainian)].
3. Дністрянський, М. С., & Чайка, І. М. (2023). Мережа поселень Українських Карпат: особливості формування, розміщення й просторової організованості. *Географічна наука й освіта: виклики і поступ*, Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 140-річчю географії у Львівському університеті (Т. 1, с. 169–174). Львів: Простір-М. [Dnistrianskyi, M. S., & Chaika, I. M. (2023). The settlement network of the Ukrainian Carpathians: Features of formation, distribution, and spatial organization. In *Geographical Science and Education: Challenges and Progress*, Proceedings of the International Scientific and Practical Conference Dedicated to the 140th Anniversary of Geography at Lviv University (Vol. 1, pp. 169–174). Lviv: Prostir-M. (in Ukrainian)].
4. Історія Перегінська. (2016). *Відродження пам'яті, героїчні особистості та цікаві перекази*. Взято з <https://www.upa-pereginsk.if.ua/?p=496>. [History of Perehinske. (2016). Revival of memory, heroic personalities, and interesting legends. (in Ukrainian)].
5. Калуська районна рада. Про Калуський район. Взято з <http://kalushrr.gov.ua/index.php/pro-kaluskyu-rayon> [Kalush District Council (n.d.). About Kalush district. (in Ukrainian)].
6. Купчинський, О. (Ред.). (1996). Збірник праць і матеріалів на пошану Василя Лева (Т. 211: Філологічна секція, 324 с.). Наукове товариство ім. Шевченка в Америці і Львові. [Kupchynskiy, O. (Ed.). (1996). *Collected works and materials in honor of Vasyl Lev* (Vol. 211: Philological section, 324 p.). Shevchenko Scientific Society in America and Lviv. (in Ukrainian)].
7. Левицький, Р. (2005). Історико-публіцистична збірка «Ясень» (182 с.). Острозька друкарня. [Levytskyi, R. (2005). *Historical and journalistic collection "Yasen"* (182 p.). Ostroh Printing House. (in Ukrainian)].
8. Литвин, М. (2017). Церковно-релігійний чинник українських визвольних змагань першої третини ХХ ст.: на прикладі життя та діяльності митрополита Андрея Шептицького. *Східноєвропейський історичний вісник*, (2), 6–15. [Lytvyn, M. (2017). The church and religious factor in the Ukrainian liberation struggle of the first third of the 20th century: The example of the life and activities of Metropolitan Andrey Sheptytskyi. *East European Historical Bulletin*, (2), 6–15. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5984/2023/2.31> (in Ukrainian)].
9. Люклян, І. (2021). *Стратегія розвитку Перегінської ТГ до 2027 року* (57 с.). Взято з <https://perehinska-gromada.gov.ua/category/стратегія-розвитку-громади> [Liuklian, I. (2021). *Development strategy of the Perehinske territorial community until 2027* (57 p.). (in Ukrainian)].
10. Малярчук, О. М. (2016). Соціально-економічні процеси в західному регіоні Української РСР (Дис. д-ра істор. наук, 495 с.). ЛНУ імені Івана Франка. [Maliarchuk, O. M. (2016). *Socio-economic processes in the western region of the Ukrainian SSR* (Doctoral dissertation, 495 p.). Ivan Franko National University of Lviv. (in Ukrainian)].
11. Паньків, Н. М. (2003). *Населення Українських Карпат* (248 с.). ЛНУ імені Івана Франка. [Pankiv, N. M. (2003). *The population of the Ukrainian Carpathians* (248 p.). Ivan Franko National University of Lviv. (in Ukrainian)].
12. Перегінська територіальна громада. Про нас. Взято з <https://perehinska-gromada.gov.ua/category/про-нас/> [Perehinske Territorial Community. (n.d.). About us. (in Ukrainian)].
13. Салій, М. (2023). Кременецька районна система розселення та особливості її трансформації в умовах децентралізації. *Наукові записки Тернопільського національного університету імені Володимира Гнатюка. Серія «Географія»*, 54(1), 95–108. [Salii, M. (2023). The settlement system of the Kremenets district and its transformation under decentralization. *Scientific Notes of Ternopil National University named after Volodymyr Hnatiuk. Series "Geography"*, 54(1), 95–108. DOI: <https://doi.org/10.25128/2519-4577.23.1.10> (in Ukrainian)].
14. Сливка, Р. Р. (2002). Етногеографічне дослідження Бойківщини: Дис. канд. геогр. наук: 11.00.02 – економічна і соціальна географія. Львів. [Slyvka, R. R. (2002). *Ethnogeographic research of Boikivshchyna*: PhD dissertation in geography. Lviv. (in Ukrainian)].
15. Часопис «Ї». (2005). *Галичина – країна міст* (№ 36, 516 с.). Взято з https://shron3.chtyvo.org.ua/Chasopys_Ji/N36_Halychuna_kraina_mist.pdf.

[Journal "Yi". (2005). *Halychyna – the land of cities* (No. 36, 516 p.) (in Ukrainian)].

16. Google Earth. (2025). [Google Планета Земля]. Retrieved from <https://earth.google.com/web>.

17. Lozynskyi, R., & Zubyk, A. (2022). Transformation of the rural settlement network in the Carpathian Region of Ukraine (1989–2020). *European Countryside*, 14(2), 281–301. DOI: <https://doi.org/10.2478/euco-2022-0014> (in English).

Додаток А

Людність населених пунктів Перегінської громади в 1939–1999 рр.

Назва населеного пункту	Кількість населення, осіб					
	1939	1959	1970	1979	1989	1999
с-ще Перегінське	9430	10091	10709	11100	11976	12900
с. Бабське	...	75	109	102	124	168
с. Гриньків	...	105	351	392	395	479
с. Закерничне	...	200	299	377	527	725
с. Красне	1840	1578	1539	1433	1359	1313
с. Кузьминець	...	233	103	79	63	66
с. Лази	...	46	156	223	238	261
с. Ловаги	...	81	...	92	81	64
с. Небилів	2560	2205	2809	2860	3122	3379
с. Осмолода	...	376	83	57	60	49
с. Погар	...	68	167	24	25	19
с. Сливки	1050	844	993	1011	1011	1022
с. Слобода Небилівська	690	560	477	433	389	395
с. Турівка	...	75	80	49	46	50
с. Черепина	...	81	113	65	77	84
с. Ясень	3640	3247	3089	3287	3638	3643
Всього	19210	19865	21077	21584	23131	24617

Продовження додатку А

Назва населеного пункту	Кількість населення, осіб				Висота над рівнем моря, м
	2001	2005	2021	2022	
с-ще Перегінське	12295	12390	12775	12681	570
с. Бабське	154	154	142	140	600
с. Гриньків	455	459	419	415	610
с. Закерничне	874	896	806	797	560
с. Красне	1260	1238	1162	1150	500
с. Кузьминець	84	92	78	77	850
с. Лази	287	292	264	361	640
с. Ловаги	56	57	52	52	410
с. Небилів	3409	3431	3143	3111	470
с. Осмолода	59	58	55	55	960
с. Погар	8	8	7	6	620
с. Сливки	1217	1244	1122	1110	520
с. Слобода Небилівська	410	409	378	374	480
с. Турівка	38	34	35	35	780
с. Черепина	81	81	75	74	680
с. Ясень	3559	3525	3282	3249	580
Всього	24246	24368	23795	23687	–

Джерела: (Державна служба статистики України; Паньків, 2003; Левицький, 2005).

Стаття надійшла до редакції 28.05.2025.

The article was received 28 May 2025.